

A Study of Teachers' Opinions on the Abolition of the Minimum Passing Score in the Higher Education Institutions Examination

Aytaç ATİK, Ministry of National Education, ORCID ID: 0000-0002-6141-913X

Hülya KASAPOĞLU TANKUTAY, Trabzon University, ORCID ID: 0000-0002-1399-138X

Abstract

The education system is one of the most important factors affecting the future of a society. In the Turkish education system, students are required to get a certain score in order to make a choice in the transition to higher education exam. However, in the 2021-2022 academic year, the application of the threshold score in the Higher Education Institutions Examination (YKS) was terminated. In this context, it is aimed to reveal the opinions of teachers about the removed threshold score in the research. In the research, qualitative research design was used to examine the subject in depth, and the data were obtained by interview technique. The study group of the research consisted of 22 teachers from different branches working in primary, secondary, and high schools in Samsun. An interview form was used as a data collection tool in the research. The data were analyzed by making content analysis. As a result of the research, as the positive aspects of the abolition of the YKS dam application; Teachers stated features such as university education, increase in education level as a country, decrease in exam stress, and economic mobility. The negative aspects of the abolition of the YKS dam application were expressed as the decrease in the quality of education, the decrease in the number of qualified graduates, the increase in unemployment, the psychological problems to be experienced due to unemployment, the dragging of the students into laziness and the students' dormitory/accommodation problems.

Keywords: minimum passing score, teachers' opinions, examination system, higher education entrance examination

Inonu University
Journal of the Faculty of
Education
Vol 24, No 3, 2023
pp. 1554-1570
DOI
10.17679/inuefd.1219450

Article Type
Research Article

Received
15.12.2022

Accepted
09.10.2023

Suggested Citation

Atik, A. & Kasapoğlu Tankutay, H. (2023). A study of Teachers' Opinions on the Abolition of the Minimum Passing Score in the Higher Education Institutions Examination, *Inonu University Journal of the Faculty of Education*, 24(3), 1554-1570. DOI: 10.17679/inuefd.1219450

EXTENDED ABSTRACT

Introduction

The education system is one of the most important factors affecting the future of a society. Changes in the education system primarily affect students, parents, teachers, and, indirectly, all aspects of society. In the Turkish education system, there is an examination system that evaluates the academic skills of students in transition from secondary education to higher education. The Higher Education Institutions Examination (YKS) is a transitional examination system from secondary education to higher education, which was previously applied under other names but started to be implemented with its new name by the Student Selection and Placement Center in the 2017-2018 academic year. According to this exam, students are required to get a certain score in order to choose higher education. It is not possible for students who fall below this score to choose a university. However, with the new change made in the 2021-2022 academic year, the application of the threshold score in the Higher Education Institutions Examination (YKS) was terminated, and the way for every student to go to the university without the score requirement was opened.

Purpose

In this context, the aim of the study was to reveal the opinions of teachers about the abolished threshold score, and the questions were asked to the teachers about the reasons for the abolition of the threshold score application and what could be the positive and negative aspects of this application.

Method

In the research, a qualitative approach was preferred to examine the subject in depth. The phenomenology design, which is one of the qualitative research methods, was used in the researches carried out with the interview technique. The study group of the research was determined by maximum diversity sampling and consisted of 22 teachers, 11 women and 11 men, working of different ages, different school types, and different branches in Samsun. A semi-structured interview form was used as a data collection tool in the research. The form includes demographic questions about the participants' age, gender, branches, educational status, professional seniority, the type of school they work at, the reasons for the abolition of the threshold point application, and the positive or negative consequences of this change. was included.

Findings

The content analysis method was used in the analysis of the research findings. Findings were classified according to their similarities, and concepts were interpreted under themes. Expert opinion and literature were used to evaluate the suitability in the process of coding the concepts and classifying them according to themes. For validity and reliability, attention was paid to the impartiality of the researchers, the consent of the participants, the selection of the participants on a voluntary basis, the clear expression of their demographic characteristics, and the pre-interviews with the participants before the application. Necessary explanations were made for the purpose of the research about the interview form and the questions in the interview form. The research process was explained in detail, the findings were evaluated by comparing them with the literature, and it was aimed to reach realistic results that could be

reached as a result of the application. Care was taken to ensure that the participants were comfortable expressing their views and were objective as researchers throughout the process. In order to express the findings of the research more clearly, the original statements of the participants were also included. The number of participants (f) and percentages (%) related to the themes obtained in the research findings are presented.

Discussion & Conclusion

As a result of the research, the reasons for teachers to remove the threshold point application were put forward under the title of statistical, economic, psychological, educational, political, and social reasons. Positive aspects; University education of students is expressed in terms such as increasing the level of education as a country, decreasing exam stress, and economic mobility. The negative aspects are the decrease in the quality of education, the decrease in the number of qualified graduates, the increase in unemployment, the psychological problems to be experienced due to unemployment, the laziness of the students, and the dormitory/accommodation problems of the students. When these views were examined, three positive and negative themes were reached in the categories of education, psychology, and economy.

As a result of the research, it can be suggested that international standards should be taken into account when making exam changes, student selection and placement, examination systems in developed countries and updates should be made in this context. At the same time, the effectiveness of the said system can be evaluated by making pilot applications before the exam systems are changed.

Yüksek Öğretim Kurumları Sınavında Baraj Puanı Uygulamasının Kaldırılması Hakkında Öğretmen Görüşlerinin İncelenmesi

Aytaç ATİK, Milli Eğitim Bakanlığı, ORCID ID: 0000-0002-6141-913X

Hülya KASAPOĞLU TANKUTAY, Trabzon Üniversitesi, ORCID ID: 0000-0002-1399-138X

Öz

Eğitim sistemi bir toplumun geleceğini etkileyen en önemli faktörlerden biridir. Eğitim sisteminde meydana gelen değişiklikler başta öğrenciler olmak üzere veliler, öğretmenler ve dolaylı şekilde toplumun bütün yönlerini etkilemektedir. Türk eğitim sisteminde ortaöğretimden yükseköğretime geçişlerde öğrencilerin akademik becerilerini değerlendiren bir sınav sistemi bulunmaktadır. Öğrencilerin yükseköğretime geçiş sınavında tercih yapabilmeleri için belirli bir baraj puanı almaları gerekmektedir. Bu baraj puanının altında kalan öğrencilerin üniversite tercihi yapmaları mümkün değildir. Ancak 2021-2022 eğitim-öğretim yılında Yükseköğretim Kurumları Sınavı'nda (YKS) baraj puanı uygulamasına son verilmiştir. Bu bağlamda, araştırmada öğretmenlerin kaldırılan baraj puanı ile ilgili olarak görüşlerinin ortaya çıkarılması amaçlanmıştır. Araştırmada, konunun derinlemesine incelenebilmesi için nitel araştırma deseni kullanılmış, veriler görüşme tekniği ile elde edilmiştir. Araştırmanın çalışma grubu, Samsun ilinde ilkökul, ortaokul, lisede görev yapmakta olan farklı branşlardan 22 (yirmi iki) öğretmenden oluşmuştur. Araştırmada veri toplama aracı olarak görüşme formu kullanılmıştır. Veriler içerik analizi yapılarak analiz edilmiştir. Araştırma sonucunda YKS baraj puanı uygulamasının kaldırılmasının olumlu yönleri olarak; öğretmenler, öğrencilerin üniversite eğitimi alması, ülke olarak eğitim seviyesinin artması, sınav stresinin azalması, ekonomik hareketlilik gibi özellikleri belirtmişlerdir. YKS baraj uygulamasının kaldırılmasının olumsuz yönleri olarak öğretmenler tarafından, eğitimde kalitenin düşmesi, nitelikli mezun sayısının azalması, işsizliğin artması, işsizlik sebebiyle yaşanacak psikolojik sorunlar, öğrencilerin tembelliğe sürüklenmesi ve öğrencilerin yurt/barınma sorunları yaşamaları şeklinde görüşler ortaya konmuştur.

Anahtar Kelimeler: baraj puanı, öğretmen görüşleri, sınav sistemi, yüksek öğretime geçiş sınavı

Inönü Üniversitesi
Eğitim Fakültesi Dergisi
Cilt 24, Sayı 3, 2023
ss. 1554-1570
DOI
10.17679/inuefd.1219450

Makale Türü
Araştırma Makalesi

Gönderim Tarihi
15.12.2022

Kabul Tarihi
09.10.2023

Önerilen Atıf

Atik, A. & Kasapoğlu Tankutay, H. (2023). Yüksek Öğretim Kurumları Sınavında Baraj Puanı Uygulamasının Kaldırılması Hakkında Öğretmen Görüşlerinin İncelenmesi, *Inönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 24(3), 1554-1570. DOI: 10.17679/inuefd.1219450

Yüksek Öğretim Kurumları Sınavında Baraj Puanı Uygulamasının Kaldırılması Hakkında Öğretmen Görüşlerinin İncelenmesi

Yükseköğretim, bireylerin mesleki alanda profesyonel ve uzmanlık eğitimleri aldıkları, ortaöğretim (lise) sonrasında ön lisans, lisans ve lisansüstü gibi süreçleri içeren öğretim kademesini temsil etmektedir. Yükseköğretim örgün eğitim sisteminin en üst basamağını oluşturmaktadır. Lise ve dengi okullardan mezun olan öğrenciler, öğrenci seçme ve yerleştirmeye yönelik sınavlarda aldıkları puanlara bağlı olarak, bu eğitim kademesinde belirli mesleki alanlara yönelik eğitimler almaktadır (Tuncer, 2017). Öğrenciler üniversiteye yerleşebilmek amacıyla, yoğun çalışmalar ve fedakârlıklar yapmaktadır. Üniversiteye hazırlanma süreci, öğrenciler için öğretmen ve veli desteğini gerektiren, hayati bir öneme sahip olan, Türkiye genelinde en çok öğrencinin yarıştığı, oldukça uzun ve zorlu bir aşamayı temsil etmektedir (Baş ve Kıvılcım, 2019).

Öğrencilerin gelecekte sahip olacakları meslekler üniversitede okuyacakları bölümlerle, bu bölümler ise sınavda elde edecekleri puanlarla yakından ilişkilidir. Üniversite sayısının sınırlı olması ve çok sayıda öğrencinin bu üniversitelere yerleşme amacının bulunması, 1970'li yıllardan itibaren çeşitli seçme ve yerleştirme yöntemlerinin uygulanmasına zemin hazırlamıştır. Bu bağlamda 1974 yılında üniversiteye yerleşecek olan öğrenciler aldıkları puanlar ve tercihleri doğrultusunda merkezi yerleştirme yapılarak üniversiteye yerleşmiştir (Temli-Durmuş ve Kasa, 2015).

Üniversiteye giriş için uygulanan sınav sisteminin sürekli değiştirilmesi, günümüzde devam eden bir olgudur. Sınav sisteminin çok kısa sayılabilecek dönemlerde sürekli değişikliğe uğraması, özellikle yükseköğretim düzeyinde öğrenci seçme ve yerleştirmede sorunlar yaşandığını ortaya koymaktadır (Sarıca, 2019). Öğrenci Seçme ve Yerleştirme ile ilgili sınavda yapılan son değişiklik baraj uygulamasının kaldırılması şeklindedir. Bu uygulama öncesinde sınav sisteminde üniversite tercihinin yapılabilmesi amacıyla sınavdan belirli düzeyde temel bir puan alınması gerekmektedir. Bunun yapılmasındaki amaç, üniversiteye girecek adayların belli bir bilgi birikimine ulaşmış olmasıdır. 1974 yılından beri süregelen baraj puanı uygulamasının Şubat 2022 tarihinde, sınava giren aday sayısının artması ve kontenjanların puan üstünlüğüne göre sıralanması sebebiyle gereksiz bir uygulama olduğu düşünülerek kaldırılması sonrasında, öğrencilerin çok düşük puanlar alsa dahi tercih yapabilmesi mümkün olmaktadır. Bu bakımdan kararın sınav sistemine, öğrencilere, öğretmenlere, tercih durumlarına ve üniversitelerde sunulan eğitimin niteliğine etkileri hakkında değerlendirilmeler yapılmamıştır. Dolayısıyla literatürde konu ile ilgili doğrudan yapılmış araştırma bulunmamasına rağmen, ilişkili araştırmaların olduğu söylenebilmektedir (Baş ve Kıvılcım, 2019; Koçak ve diğ., 2017; Tuncer, 2017).

Her dönemde merkezi sınavlar, yapılan uygulamalar bakımından eleştirilerin odağında olmuştur. Toplumun her kesiminden farklı öneriler sunma noktasında kısır bir döngü yaşanmaktadır. Sistem üzerinden yapılan birçok politik tartışma, çözüm ya da fayda sağlamayacağı gibi sistemin içinde olan öğrenci, öğretmen ve velileri olumsuz etkilemektedir (Cohen & Khalaila, 2014; İnanç ve Hanımoğlu, 2011; Kılıcı, 2003; Van Schoor, 2021). Toplumun neredeyse tüm paydaşlarını ilgilendiren bir sınavda baraj puanı uygulamasının kaldırılması herkes için dikkat çekici ve önemli bir konu olarak düşünülmektedir. Eğitim sistemini önemli paydaşlarından biri olan öğretmenlerin görüşleri, bu alanda yapılacak olan diğer çalışmalara yön

verebilecek olması ve mevcut uygulamanın değerlendirilmesi bakımından önemlidir. Bu nedenle, araştırmada öğretmenlerin değiştirilen sınav sistemine yönelik görüşlerinin ortaya konulması ve sınav sisteminin bu bağlamda değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda öğretmenlerle görüşmeler yapılmış olup, aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır;

1. Baraj puanı uygulamasının kaldırılma nedenleri sizce nelerdir?
2. Yapılan bu değişikliğin ortaya çıkaracağı olumlu ya da olumsuz sonuçlar nelerdir?

Yöntem

Araştırmanın Modeli

Bu çalışmada, konunun derinlemesine incelenebilmesi için nitel bir yaklaşım tercih edilmiştir. Bu araştırma, nitel araştırma tekniklerinden görüşme tekniği ile yürütülmüştür. Nitel çalışma, gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi nitel veri toplama yöntemlerinin kullanıldığı, algıların ve olayların doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya çıkarılmasına yönelik nitel bir sürecin izlendiği çalışmalardır (Nassaji, 2020). Bu çalışmada nitel araştırma yöntemleri arasında yer alan olgu bilim deseni kullanılmıştır. Bu araştırma deseninde bir olgu, durum ya da olaya ilişkin görüşlerin ortaya çıkarılması sağlanmaktadır. Araştırmacı neden ve nasıl sorularıyla hedeflenen durumu ayrıntılı bir şekilde incelemeye çalışır (Allan, 2020; Karahan ve diğ., 2022).

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu, Samsun ilinde ilkököl, ortaokul, lisede görev yapmakta olan farklı branşlardan 22 öğretmen oluşturmaktadır. Çalışmada yer alan öğretmenlerin tespit edilmesinde maksimum çeşitlilik örneklemeinden faydalanılmıştır. Bu örnekleme yönteminde esas amaç araştırma probleminin konusu hakkında maksimum düzeyde fikre ulaşılabilmesidir (Krippendorff, 2013). Maksimum çeşitlilik örneklemei yapılırken incelenen olgu hakkında en fazla bilgi edinmeyi olanaklı kılacak etkenler belirlenmelidir (Stratton, 2021). Bu açıdan araştırmacı öncelikle farklılara odaklanmalı ve farklılık içinden benzer veya ortak yönlerin bir listesini oluşturmalıdır (Myring, 2021). Bu amaçla Samsun Atakum bölgesinde random yoluyla seçilen 3 ilkököl 3 ortaokul ve 3 liseyle araştırmaya destek olmaları için iletişime geçilmiş ancak 2 ilkököl, 3 ortaokul, 3 lise gönüllü olarak destek vermiştir. Bu okullarda araştırmaya katılmaya gönüllü ilköküllardan 5 öğretmen, ortaokullardan 9 öğretmen, liselerden farklı özelliklerde 8 öğretmen çalışma grubunu oluşturmuştur.

Tablo 1
Benzer ve Ortak Yönler Listesi

	Cinsiyet (Kod)	Branş	Yaş	Kıdem Yılı	Okul Türü	Eğitim Düzeyi
1	K (K1)	Sınıf Öğretmeni	21-30	0-10	Ortaokul	Yüksek Lisans
2	K (K2)	Coğrafya	31-40	10-20	Lise	Lisans
3	E (E1)	Matematik	31-40	10-20	Ortaokul	Lisans
4	E (E2)	Sınıf Öğretmeni	21-30	0-10	İlkokul	Lisans
5	K (K3)	Sınıf Öğretmeni	41-50	20 ve üzeri	İlkokul	Lisans
6	E (E3)	Müzik	41-50	0-10	Lise	Lisans
7	K (K4)	Türk Dili ve Edebiyatı	21-30	0-10	Lise	Yüksek Lisans
8	E (E4)	Okul Öncesi Öğretmeni	31-40	10-20	Ortaokul	Lisans
9	K (K5)	Matematik	51-60	20 ve üzeri	Lise	Lisans
10	K (K6)	Fen Bilimleri	31-40	10-20	Ortaokul	Lisans
11	E (E5)	Sınıf Öğretmeni	21-30	0-10	İlkokul	Yüksek Lisans

12	E (E6)	İngilizce	41-50	20 ve üzeri	Ortaokul	Lisans
13	E (E7)	Türk Dili ve Edebiyatı	31-40	10-20	Lise	Lisans
14	K (K7)	Türkçe	41-50	20 ve üzeri	Ortaokul	Lisans
15	K (K8)	Sınıf Öğretmeni	21-30	0-10	İlkokul	Yüksek Lisans
16	E (E8)	Fizik	31-40	10-20	Lise	Lisans
17	K (K9)	Tarih	31-40	10-20	Lise	Lisans
18	E (E9)	Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik	31-40	10-20	Ortaokul	Lisans
19	E (E10)	Matematik	51-60	20 ve üzeri	Lise	Lisans
20	K (K10)	Türkçe	31-40	10-20	Ortaokul	Lisans
21	E (E11)	Beden Eğitimi	31-40	10-20	Ortaokul	Lisans
22	K (K11)	İngilizce	31-40	10-20	İlkokul	Lisans

Örnekleme dahil edilen öğretmenler belirlenirken çeşitlilik göstermeleri sağlanmaya çalışılmış, cinsiyet, okul türü, kıdem, yaş, eğitim düzeyi ve branş farklılıkları gözlemlenmiştir. Araştırmanın çalışma grubuna ait demografik bilgiler incelendiğinde; çalışma grubunu oluşturan öğretmenlerin 11'inin kadın, 11'sinin erkek olduğu görülmektedir. Branşlara göre dağılımda tabloda belirtilen her branştan çeşitli sayıda katılımcı bulunmaktadır. 21- 30 yaş aralığında beş katılımcı, 31-40 yaş aralığında on bir katılımcı, 41-50 yaş aralığında dört katılımcı, 51-60 yaş aralığında iki katılımcı bulunmaktadır. Altı katılımcının hizmet süresi 0-10 yıl arası, on bir katılımcının 10-20 yıl arası, beş katılımcının ise 20 yıl ve üzerindedir. Katılımcıların beşi ilkokulda, dokuzu ortaokulda, sekizi de lisede görev yapmaktadır. Katılımcıların on sekizi lisans, dördü ise yüksek lisans mezunudur.

Verilerin toplanması

Çalışmada nitel araştırma veri toplama tekniklerinden görüşme tekniği kullanılmıştır. Görüşme nitel araştırmalarda sık tercih edilen, sosyal gerçekliği ortaya çıkarmada derinlemesine araştırma yapmak için kullanılan bir veri toplama tekniğidir. Görüşülen kişiler ile yüz yüze veri toplamak araştırmanın derinliğini artıran bir faktördür (Yüksel, 2015). Görüşme tekniği, görüşülen kişi ve araştırmacı arasında belirli bir konu hakkında bilgi toplama amacıyla genellikle bire bir uygulanan bir tekniktir (Yıkılmış, 2020). Görüşmeler 2022 yılı mart ayı içinde yüz yüze yapılmış ancak pandemi koşullarından kaynaklı 3 katılımcı ile zoom üzerinden görüşme gerçekleştirilmiştir. Görüşmelerin rahat bir ortamda gerçekleşmesi hedeflendiği için bu çalışmadaki görüşmelerin, öğretmenlerinden kendilerini daha rahat hissedebilecekleri yerlerde, onlar için en uygun zamanda yapılması tercih edilmiştir. Araştırma soruları oluşturulurken öncelikle literatür taraması yapılmış, araştırmanın amacına uygun olabilecek 6 soru belirlenmiştir. Oluşturulan soru havuzundan araştırmacıların bir alan uzmanına danışarak belirlediği 2 soru ve demografik bilgileri içeren yarı yapılandırılmış görüşme formu araştırma verilerini toplamak için oluşturulmuştur. Formda katılımcıların yaşı, cinsiyeti, branşı, mesleki kıdemi, eğitim durumu ve okul türüne ilişkin demografik bilgiler yer alırken ve 'Baraj puanı uygulamasının kaldırılma nedenleri sizce nelerdir?' ayrıca formda 'Yapılan bu değişikliğin ortaya çıkaracağı olumlu ya da olumsuz sonuçlar nelerdir?' sorularına yer verilmiştir. Araştırmaya katılmaya gönüllü, farklı özelliklere sahip katılımcılara kimlik bilgilerinin gizliliğine ve onlardan elde edilecek verilerin bilimsel çalışma için kullanılacağına ilişkin güvence verilmiştir. Zoom üzerinde görüşme gerçekleştirilen katılımcılardan izin istenerek görüşmeler kayıt altına alınmıştır. Görüşmeler 15-20 dakika sürmüştür.

Araştırma Sürecinin Geçerlik ve Güvenirliği

Araştırmanın geçerlik ve güvenirliliği, elde edilen verilerin bilimsel süreçler kullanılarak tarafsız, güvenilir, tekrarlanabilir ve açık bir şekilde sunumu ile mümkündür. Ancak özellikle sosyal bilimler ve eğitim bilimleri ile ilgili alanlarda durumların ve olguların kendine özgü özellikleri bulunması çoğu zaman bunların tekrarlanmasını imkânsız hale getirmektedir. Bu durum nitel araştırmaların bir sınırlılığı gibi görülse de, araştırma sürecinin baştan sona açık bir şekilde sunulması ve her aşamada açıklayıcı örneklerin yer alması nitel araştırmaların sınırlılıklarını önemli düzeyde ortadan kaldırmaktadır (Sandelowski ve Barrosoi, 2002). Hammersley'e (2012) göre nitel araştırmalar sınırlı ve tek bir ölçüt ile temsil edilemeyecek kadar geniş bir özelliğe sahiptir. Dolayısıyla nitel araştırmaların her birinin kendine özgü bir yapısının bulunduğu söylenebilir. Bu yapı nedeniyle, nitel araştırmalarda araştırmacının rolü önem kazanmaktadır (Alrasheedi, 2021). Nitel araştırmalarda inanılabilirliği sağlamak için iç geçerlilik yerine kullanılması önerilen yöntemlerden birkaçı; uzun süreli etkileşim, araştırmacının önyargılarını azaltma, katılımcıların teyit edilmesi ve yöntemlerin çeşitliliğidir. Güvenirliğin sağlanabilmesi amacıyla bu çalışmada katılımcılar gönüllülük esasına göre seçilmiştir. Görüşme formunun uygulanmasından önce katılımcılarla ön görüşmelerde bulunmuş ve araştırmanın amacı ile görüşme formunda yer alan sorulara ilişkin gerekli açıklamalar yapılmıştır. Ayrıca görüşme formu katılımcılara birebir şekilde uygulandığı için katılımcı teyidi koşulunun da sağlandığı düşünülmektedir. Bu çalışmada katılımcılar ile yüz yüze görüşülmüştür. Her bir görüşme yaklaşık 15-20 dakika sürmüştür. Katılımcılara ulaşılarak görüşmeler yapılmış, randevu alınarak katılımcıların uygun oldukları zaman ve yerde görüşmelerin yapılması planlanmıştır. Her görüşme öncesinde katılımcılara çalışmayla ilgili kısa bir bilgi verilmiş, katılım gönüllülük esasına göre gerçekleştirilmiştir.

Çalışmada amaçlı örneklem yöntemlerinden maksimum çeşitlilik örnekleme kullanılarak aktarılabilişliğin sağlanması amaçlanmış, katılımcıların hangi değişkenler açısından değişkenlik gösterdiği ayrıntılı bir şekilde sunulmuş, görüşme formundaki sorulara çalışmada yer verilmiştir. Araştırmada elde edilen sonuçların evrene genelleme olanağına sahip olmaması araştırmanın en önemli sınırlılığı ile ilgilidir. Nitel araştırmalarda derinlemesine analiz yapılmasına olanak sağlamak için katılımcı sayısının düşük olması bu durumun en önemli nedenlerinden biridir (Hennink & Kaiser, 2021).

Verilerin Analizi

Araştırmada verilerin analizinde, araştırma deseni ve veri toplama araçlarının nitel olması bakımından, nitel veri analiz yöntemleri kullanılmıştır. Nitel veri analizi yöntemleri betimsel analiz ve içerik analizi olarak iki kategoride uygulanmaktadır. Betimsel analiz, analiz sürecinde uygulanacak kodlama ve temaların önceden belirlendiği analizi ifade etmekte iken; içerik analizi kod ve temaların analiz sürecinde içeriğe bağlı olarak ortaya çıkması durumunda kullanılmaktadır. Bu çalışmada kod ve temalar önceden belirlenmediği için içerik analizi kullanılmıştır (Morgan 1993). İçerik analizi verilerin geçerli ve tekrarlanabilir şekilde analiz edilmesine imkân sağlayan, araştırmacıyı sınırlandırmayan ve verilerin çok yönlü değerlendirilmesine imkan sağlayan bir tekniktir (Krippendorff, 2009). İçerik analizinin temel amacı, elde edilen verilerin doğru bir şekilde ifade edilmesini ve açıklanmasını sağlayan ilişki ve kavramların ortaya çıkarılmasıdır. Bu süreçte veriler derinlemesine bir işleme tabi tutulur. Her veri birbirinden bağımsız şekilde analiz edilir ve kodlamalar yapılır. Daha sonra yapılan

kodlamalar arasında ilişkiler kurulur ve kategoriler ortaya çıkarılır. Bu kategorilere bağlı olarak da yeni ilişkilendirmeler yapılarak temalar ortaya çıkar. Dolayısıyla elde edilen veriler arasında ilişkilendirmeler yapılarak her aşamada yeni ve kapsayıcı üst kavramlara ulaşılır. Bu şekilde veriler organize edilerek açıklanmaya ve yorumlanmaya çalışılır (Alrasheedi, 2021). Karşılaştırmalarda görüş birliği ve görüş ayrılığı sayıları tespit edilerek araştırmanın güvenilirliği Miles ve Huberman'ın (1994: 64) formülü (Güvenirlik=görüş birliği/görüş birliği+görüş ayrılığı) büyüklük ve aralık dikkate alınarak, uzman ve araştırmacı değerlendirmeleri x 100 kullanılarak hesaplanmıştır. Araştırma dahilinde baraj puanı uygulamasının kaldırılma nedenlerine ilişkin öğretmen görüşlerinde 1, yapılan bu değişikliğin ortaya çıkartacağı olumlu durumlara ilişkin görüşlerde 1 maddede farklılık çıkmıştır. Bu araştırmaya yönelik gerçekleştirilen güvenilirlik çalışmasında %90 üzerinde uyumluluk olduğundan güvenilirlik sağlandığı kabul edilmiştir.

Bu araştırma için Trabzon Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu kurumdan 05.12.2022 tarih ve E-81614018-000-2200051112 sayı ile etik izin alınmıştır.

Bulgular

Verilerin analizi sonucu ulaşılan bulgular, araştırmanın problemleri doğrultusunda iki başlık altında verilmiştir.

Araştırmanın “Baraj puanı uygulamasının kaldırılma nedenleri sizce nelerdir?” Alt Problemine İlişkin Bulgular

Katılımcıların YKS baraj puanının kaldırılması ile ilgili görüşleri aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 2

Baraj Puanı Uygulamasının Kaldırılma Nedenlerine İlişkin Öğretmen Görüşleri

<i>Kategoriler</i>	<i>Kodlar</i>	<i>Frekans</i>	<i>%</i>
İstatistik	Kontenjanları doldurmak	11	50
	İşsizlik oranının azaltılması	9	40
	Üniversite sayısını arttırmak	2	10
Ekonomi	Özel üniversiteler için ekonomik kazanç	9	40
	Yurtlar için ekonomik hareketlilik	7	32
Psikolojik	Sınav stresini azaltmak	3	14
	Sınava olan önyargıyı yıkmak	2	9
Eğitim	Eğitim seviyesinin yükseltilmesi	3	14
	Bilimsel araştırmalar sonucu	2	9
Politik sebepler	Hükümet politikası	6	27
	Başarısızlığın üstünü örtmek	2	9
	Umut tacirliği	1	5
Toplumsal	Genel bir istek, beklenti	3	14
	Herkese eşit ölçüde imkân tanıma	1	5

Tablo 2 incelendiğinde, araştırmaya katılan öğretmenler tarafından en fazla görüş istatistik kategorisinde % 50'lik oranla kontenjanları doldurma (K8, K9, K10, E1, E2, E3, E4, E6, E8, E9, E12) temasında ve % 40'lık oranla işsizlik oranının azaltılması (K1, K5, K9, K10, E2, E6, E7, E10, E12) temasında karşımıza çıkmaktadır. Yine %40'lık bir oran ise ekonomi kategorisinde, özel üniversitelerin ekonomik kazanç sağlaması (K2, K5, K7, K10, E3, E6, E7, E10, E12) temasındadır. Öğretmenler; altı kategori altında üniversite sayısını arttırmak, başarısızlığın üstünü örtmek, işsizlik oranını azaltılması, kontenjanları doldurmak, sınava olan ön yargıyı yıkmak, stresi

azaltmak, eğitim seviyesinin yükseltilmesi, hükümet politikası, yurtlar için ekonomik hareketlilik, bilimsel araştırmalar sonucu, genel istek, umut tacirliği ve herkese eşit ölçüde imkân tanıma temalarında fikirlerini belirtmişlerdir. Öğretmenlerin büyük bir çoğunluğu, yapılan bu değişikliğin en önemli sebeplerinin, istatistiksel ve ekonomik olduğunu dile getirmişlerdir. Daha az sayıda öğretmen ise eğitim, psikolojik ve toplumsal sebepler nedenleriyle böyle bir karar alındığını vurgulamışlardır.

Eğitim kategorisinde K3 kodlu katılımcı *'Baraj puanının kaldırılmasının sebebini üniversite eğitimi alan kişi sayısını arttırmak ve bu sayede ülkenin eğitim seviyesini yükseltmek olarak görüyorum.'* ifadesini kullanarak eğitim seviyesinin yükseltilmesi temasında fikrini ortaya koyarken, K4 kodlu katılımcı *'Her ilde açılan ve son zamanlarda sayısı oldukça artan özel üniversitelerdeki boş kalan kontenjanların doldurulması için alınmış bir karar olarak görüyorum.'* ifadesini ortaya koyarak istatistik kategorisinde, kontenjanları doldurma temasına vurgu yapmıştır.

Ekonomi kategorisinde K5 kodlu katılımcı *'Genç işsizlik oranının düşürülmesi için alınmış bir karar olduğunu düşünüyorum.'* ifadesini kullanarak işsizlik oranının azaltılması temasında fikrini ortaya koyarken, E11 kodlu katılımcı *'Baraj puanlarının kalkmasının daha fazla öğrencinin lisans düzeyinde eğitim almasını sağlayacağı açıktır. Bu durum ülkenin eğitim düzeyinin yukarılara çıkmasına katkı sağlayabilir. Ayrıca, üniversite kontenjanlarının dolmasına da katkı sağlayacağı açıktır. Ancak, her öğrencinin üniversiteye yerleşmesi ve lisans mezunu olması mezuniyet sonrası iş dünyasında sıkıntılar yaratacaktır. Üniversite mezunu herkes, okuduğu bölüme ve niteliğine bakmaksızın daha iyi pozisyonlarda çalışmak isteyecek ve iş beğenmeyecektir.'* ifadesini ortaya koyarak eğitim ve toplumsal kategorilerde, eğitim seviyesinin yükseltilmesi ve genel bir istek- beklenti temasında görüşünü ortaya koymuştur.

Politik sebepler kategorisinde K6 kodlu katılımcı *'Eğitim sistemimizin verimsiz. Bu sistemden kaynaklı başarısızlığın üstünü örtmek için yapılan uygulamayı bir araç olarak görüyorum.'* ifadesini kullanarak başarısızlığın üstünü örtme temasındaki fikrini ortaya koyarken, E2 kodlu katılımcı *'Şahsi fikrim birçok sebebi vardır ama öne çıkan sebepleri; işsizlik oranının düşürülmesi, kontenjanların boş kalmasının önüne geçilmesi ve mezun sayımızın istatistik olarak yükselmesidir.'* ifadesini ortaya koyarak istatistik ve eğitim kategorilerine vurgu yapmıştır.

Psikoloji kategorisinde E9 kodlu katılımcı *'Sınav stresini azaltarak öğrencilerin başarısını arttırabilir. Akademik başarısı düşük olan öğrencileri için de bir fırsat olarak görülebilir.'* ifadesini kullanarak sınav stresini azaltma temasındaki fikrini ortaya koyarken, E3 kodlu katılımcı *'Boş kontenjanları doldurarak ekonomik hareketlilik sağlanması temel sebeptir fakat sonuçları ağır olacaktır. Baraj puanının dahi geçecek akademik yeterliliğe sahip olmayan gençlerimiz işsizlik oranını da yükseltmemek için kısa vadeli ekonomik planlara kurban edilmektedir.'* ifadesini ortaya koyarak istatistik ve ekonomi kategorilerine vurgu yaparken, başarısızlığın üstünü örtme ve hükümet politikası temasında görüşünü ortaya koymuştur.

Katılımcılar tarafından en çok görüş bildirilen kategoriler ekonomi, istatistik ve politik sebepler olmuştur. Çeşitli kategorilerden şu ifadeler dikkat çekicidir. E1 kodlu kullanıcı, *'2021 yılında 250 bine yakın kontenjanın boş kalması ve bu sebeple özel üniversitelerin bu yönde talepte bulunmasının bu kararın alınmasında etkisi büyüktür.'*, E7 kodlu kullanıcı *'Bu uygulamanın eğitime sağlayacağı olumlu bir katkı yoktur, tamamen politik ve ekonomik bir karardır. Kısa vadede işsizlik sorununu istatistiksel olarak azaltma çalışmasıdır. Uzun vadede büyük sorunlar*

doğuracağı yadsınamaz bir gerçektir.’ ve E10 kodlu kullanıcı ‘Kesintisiz 12 yıllık eğitimin ardından üniversite eğitimini devam ettirerek işsizlik oranının azaltılması hedeflenmiştir.’ şeklinde görüşlerini ortaya koymuşlardır.

Araştırmanın “Yapılan bu değişikliğin ortaya çıkartacağı olumlu ya da olumsuz sonuçlar sizce neler olabilir?” alt problemine ilişkin bulgular

Yapılan değişikliğin ortaya çıkartacağı olumlu ya da olumsuz sonuçlarına ilişkin katılımcıların görüşleri analiz edilmiş, aşağıda tema ve kodlamalar halinde sunulmuştur.

Tablo 3

Yapılan Bu Değişikliğin Ortaya Çıkartacağı Olumlu ya da Olumsuz Sonuçlar

<i>Temalar</i>	<i>Kategori</i>	<i>Kodlar</i>	<i>Frekans</i>	<i>%</i>
Olumlu	Eğitim	Üniversite eğitimi almak isteyenler için fırsat	6	27
		Ülke olarak eğitim seviyemizin artması	5	23
		Yeteneğe yönelik bölümlerin önünü açması	4	18
	Psikolojik	Meslek liselerinin geçişlerinde kolaylık	2	9
		Sınav stresinin azalması	4	18
		Öğrencilerin başarı duygusunu tatması	2	9
		Ekonomi	Ekonomik hareketlilik	5
Olumsuz	Eğitim	Eğitimde kalitenin düşmesi	11	50
		Nitelikli mezun sayısının azalması	10	45
	Ekonomi	Meslek liselerine yönelimin azalması	5	23
		İşsizliğin artması	1	5
		Tarım ve sanayide eleman yetersizliği	7	32
	Psikolojik	İşsizlik sebebiyle yaşanacak psikolojik sorunlar	2	9
		Öğrencileri tembelliğe sürüklemesi sorunları	5	23
		Hedeflediği bölümler dışını tercih etmesi	4	18

Tablo 3 incelendiğinde, araştırmaya katılan öğretmenler olumlu ve olumsuz olmak üzere iki başlık altında görüşlerini bildirmişlerdir. En fazla olumlu görüş bildirdikleri kategori % 27’lik oranla eğitim kategorisindeki üniversite eğitimi almak isteyenler için fırsat olması (K2, K3, E5, E6, E11, E12) görüşüdür. % 23’lük oranla ise eğitim ve ekonomi kategorilerden iki tema, ekonomik hareketlilik (K3,E3, E9, E10, E12) ve ülke olarak eğitim seviyemizin artması (K3, K10, E6, E11, E12) karşımıza çıkmaktadır. Öğretmenler olumlu görüş olarak eğitim, psikoloji ve ekonomi kategorileri altında meslek liselerinin geçişlerinde kolaylık, öğrencilerin başarı duygusunu tatması, sınav stresinin azalması, üniversite eğitimi almak isteyenler için fırsat, yeteneğe yönelik bölümlerin önünü açması, ekonomik hareketlilik ve ülke olarak eğitim seviyemizin artması temalarında fikirlerini belirtmişlerdir.

Öğretmenlerin en fazla olumsuz görüş bildirdikleri tema ise eğitim kategorisi altında yer alan % 50’lik oranla eğitimde kalitenin düşmesi (K1, K3, K4, K5, K8, E1, E2, E6, E7, E10, E11) görüşüdür. Yine eğitim kategorisi altında % 45’lik oranla ise nitelikli mezun sayısının azalması (K3, K6, K8, E1, E6, E7, E8, E10, E11, E12) teması karşımıza çıkmaktadır. Öğretmenler olumsuz görüş olarak eğitim, ekonomi, psikolojik ve toplumsal kategoriler altında, eğitimde kalitenin düşmesi, nitelikli mezun sayısının azalması, meslek liselerine yönelimin azalması, işsizlik sebebiyle yaşanacak psikolojik sorunlar, öğrencileri tembelliğe sürüklemesi, tarım ve sanayide eleman yetersizliği, fırsat eşitsizliğinin artması, öğrencilerin hedeflediği bölümler dışını tercih etmesi, öğrencilerin yurt, barınma sorunları, işsizliğin artması şeklinde on temada fikirlerini belirtmişlerdir.

Öğretmenlerin büyük bir çoğunluğu, yapılan bu değişikliğin olumsuz sonuçlarının daha çok

olacağını dile getirmişlerdir, hatta bir kısmı 'Kesinlikle olumlu bir sonucu olmayacaktır' görüşünü dile getirmiştir. Daha az sayıda katılımcı ise olumlu sonuçlar doğuracağını ifade etmiş ve bu konudaki fikirlerini belirtmiştir.

Araştırmada yer alan öğretmenlerin baraj puanı uygulamasının kaldırılmasının ortaya çıkartacağı olumlu ya da olumsuz sonuçlarına ilişkin belirttikleri görüşlerden bazıları aşağıda verilmiştir.

Eğitim kategorisinde E11 kodlu katılımcı '*Meslek liselerine yönelim azalacak herkes lisans düzeyinde eğitime odaklanacaktır. Bu da toplumda ve iş dünyasında sıkıntılara neden olacaktır.*' ifadesini kullanarak meslek liselerine yönelimin azalması temasındaki görüşünü ortaya koyarken, K10 kodlu katılımcı ise psikoloji kategorisinden, sınav stresinin azalması temasını destekler görüşünü '*Sınav stresi yaşayan öğrencilerin bu karardan olumlu etkilenip sınav süresince daha rahat olacaklarını düşünüyorum.*' şeklinde ortaya koymuştur.

Ekonomi ve eğitim kategorilerinde E12 kodlu katılımcı '*Ekonomik olarak bir hareketlilik oluşacaktır. Birçok bölüme öğrenciler tercih yapacak ve üniversitede bölümler boş kalmamış olacaktır. Üniversite mezunu sayısı Avrupa standartlarına yaklaşacaktır.*' ifadesini kullanarak eğitim seviyesinin yükseltilmesi ve ekonomik hareketlilik temalarında fikrini ortaya koyarken, E1 kodlu katılımcı '*Üniversiteleri ailelerinden uzaklaşmak için bir çıkış kapısı olarak gören binlerce öğrencinin hedef dışı tercihlerini attıracaktır.*' ifadesini ortaya koyarak toplumsal kategoride, öğrencilerin hedeflediği bölümler dışını tercih etmesi temasına vurgu yapmıştır.

Ekonomi kategorisinin yanında psikolojiye de değinen E10 kodlu katılımcı '*Üniversiteye gidemeyen öğrenci kalmaması amaçlanarak ekonomik hareketlilik ve işsizlik sayısının düşmesi çabasıdır.*' ifadesini kullanarak işsizlik sebebiyle yaşanacak psikolojik sorunlar temasında fikrini ortaya koyarken, K9 kodlu katılımcı '*Kısa süreli işsizlik oranını düşürmek ve üniversite mezunu sayısını istatistiksel olarak arttırmak için politik bir çözüm lakin hazırlığa alıştırılmış, emek etmeden elde edebilmeyi yaşamın bir parçası haline getirmiş bir kuşağında temellerini sağlamlaştıran bir karar olacaktır.*' ifadesini ortaya koyarak olayın toplumsal boyutuyla ilgili görüş sunmuştur.

Katılımcılar tarafından en çok görüş bildirilen kategoriler ekonomi, eğitim ve psikoloji olmuştur. Katılımcılar tarafından verilen cevaplar arasında dikkat çekici olumlu görüşler; K2 kodlu kullanıcı '*Akademik olarak başarılı olamayan fakat yetenek sahibi olan gençlerimizin ilgilendikleri alanlara yönelmeleri için bir fırsat olarak görüyorum*', E9 kodlu kullanıcı '*Meslek lisesi çıkışlı ve yeteneği uygulamaya yönelik branşlarda gençlerin önünü açabilir*' E1 kodlu kullanıcı '*Zaten sıralamaya göre üniversitelere yerleştirilen öğrenciler için baraj puanı bence sadece engelleri arttırmaktan başka bir şey değildi.*' şeklindedir. Olumsuz olarak ise K5 kodlu kullanıcı, '*Özel ve Vakıf üniversitelerinin boş kalan kontenjanlarını doldurmak için alınmış bir karar olduğunu düşünüyorum*', E4 kodlu kullanıcı '*Öğrenciler arasında fırsat eşitsizliğini daha da yukarıya taşıyacak bir karar olarak görüyorum. Şöyle ki, ekonomik gücü olan aileler öğrenciyi özel üniversitelerde iyi bölümlere kayıt ettirebilecekler.*' şeklinde görüşlerini ortaya koymuşlardır.

Tartışma

Bu çalışmada, Yüksek Öğretim Kurumları Sınavı'nda baraj puanı uygulamasının kaldırılması hakkında öğretmenlerin görüşlerinin değerlendirilmesi amaçlanmaktadır. Bu araştırma da iki alt problem ilkokul, ortaokul ve lise de görev yapan çeşitli branşlardan 22 öğretmenin görüşlerine

göre değerlendirilmiştir. Araştırma YKS baraj puanı uygulamasının kaldırılma nedenlerine dair katılımcıların görüşlerini belirlemeye yöneliktir. Araştırma sonuçlarına göre, baraj puanı uygulamasının kaldırılma nedenlerinin başında boş kalan kontenjanları doldurmak gelmektedir. Katılımcılara göre sonraki en kuvvetli iki neden işsizlik sayısının düşürülmesi ve özel üniversitelere ekonomik kazanç sağlamak olarak belirlenmiştir. Öğretmen görüşleri istatistik, ekonomi, psikolojik, eğitim, politik sebepler ve toplumsal sebepler olmak üzere altı temada ve on üç kategoride farklı fikirler ortaya çıkartmıştır. Bu bulguya benzer şekilde Helms (2008) üniversiteye giriş sistemi için tek bir doğru giriş sisteminin olmadığını dünyada dahi çok çeşitli giriş sistemlerinin mevcut olduğunu belirtmiştir. Ona göre bu sistemlerin oluşmasında devletlerin yönetim biçimi, üniversite kontenjanları, üniversitelerin özerklikleri, ülkenin öncelikleri ve kültür gibi çok sayıda etmen etkilidir.

Yine Sarıca (2019) yaptığı araştırmada üniversiteye giriş sınavı gibi önemli ve belirleyici sınavlara girecek olan öğrencilerin kaygı, endişe ve streslerinin bulunduğunu belirtmiştir. Yazara göre sınavla ilgili değişiklik yapılması, bunun dönem içinde duyurulması ve belirsizliklerin hemen çözülememesi gibi durumların bulgularımızda da ortaya çıkan öğrencilerin var olan kaygı, stres düzeylerini arttırması söz konusu olabilir. Demirbilek ve Levent (2019) kademeler arası geçişte uygulanan sınav sistemlerinde yapılan değişikliklere ilişkin araştırmalarında, okul yöneticilerinin sınavlara ilişkin niteliksel hedeflerin olması, objektiflik, mesleki ve akademik yönlendirmenin ülke ihtiyaçlarına uygun olması, kaldırma yerine iyileştirmenin yapılması şeklindeki görüşleri bulgularda ortaya çıkan ekonomik ve psikolojik sonuçları destekler niteliktedir. Benzer şekilde Can (2014) tarafından yapılan araştırmada eğitimde yapılan plansız değişimlerin sistemi daha da zorlaştırdığı, belirsizlikleri arttırdığı ve niteliğin artmasını engellediği belirtilmiştir.

Araştırmada baraj uygulamasının kaldırılmasının olumlu ve olumsuz yönlerine ilişkin yapılan görüşmelerde olumlu yönlerin; üniversite eğitimi almak, ülke olarak eğitim seviyemizin artması, yeteneğe yönelik bölümlerin önünü açması, meslek liselerinin geçişlerinde kolaylık, sınav stresinin azalması, öğrencilerin başarı duygusunu tatması ekonomik hareketlilik gibi özelliklerin olduğu belirlenmiştir. Buna karşılık olumsuz yönlerin; eğitimde kalitenin düşmesi, nitelikli mezun sayısının azalması, meslek liselerine yönelimin azalması, işsizliğin artması, tarım ve sanayide eleman yetersizliği, işsizlik sebebiyle yaşanacak psikolojik sorunlar, öğrencileri tembelliğe sürüklemesi, öğrencilerin yurt/barınma sorunları, fırsat eşitsizliğinin artması, öğrencilerin hedeflediği bölümlerin dışında farklı tercihlerde bulunmaları şeklinde belirlenmiştir. Akpınar ve Aydın (2007) tarafından yapılan bir çalışmada, eğitim sistemimizde yapılan öğrenci odaklı değişimleri öğretmenlerin olumlu buldukları ifade edilmiştir. Araştırma bulgularında eğitim, psikoloji ve ekonomi boyutu başta olmak üzere bu görüşü destekler nitelikte sonuçlara ulaşılmıştır. Yine Akpınar ve Aydın'a (2007) göre sınava giren öğrenciler, yapılan olumlu revizeleri bile zamanlama yüzünden son dakika değişikliği olarak algılayabilmektedir. Bu da bulgularımızda psikoloji kategorisinde yer alan sınav stresini azaltması görüşünü ve olumsuz sonuçlardaki bulgulardan öğrencileri tembelliğe sürüklemesi görüşünü desteklemektedir. Yılmaz ve Nartgün (2021), Türkiye'de uzun yıllardır eğitim sisteminin oturtulamadığını, eğitimin her kademesinde yapılan değişikliklerin çocuklarda olumsuz etki yaratarak gelecek kaygısına neden olduğunu ve bunun arada kaybolan nesilleri meydana getirdiğini belirtmektedir. Burada da eğitim sisteminin sürekli değişmesi politik sebepler kategorisindeki hükümet politikalarını destekler niteliktedir. Ayrıca kaybolan nesilleri meydana getirmesi de yine bulgularımızdaki öğrencilerin hedeflediği bölümler dışını tercih etmesi temasını desteklemektedir. Eşme (2014) yaptığı araştırmada,

Türkiye’de yükseköğretime geçişin şartlarının arz ve talep bakımından elli yıl öncesinden çok farklı olduğunu belirtmiştir. Ancak ortak aklın ürünü olan, daha adaletli, daha objektif, daha güvenilir, eğitim sistemine olumsuz yansımaları daha az bir sistem bulunmasının önemli olduğu bulgusuna ulaşılmıştır. Erçim ve diğerleri (2020) tarafından yapılan araştırmada üniversite öğrencilerinde sınava ilişkin kaygılar incelenmiştir. Araştırmada sınav sistemlerinde yapılan değişikliklerin, öğrencilerde normale göre daha fazla stres, anksiyete ve depresyon özellikleri ortaya çıkmasına neden olduğu belirlenmiştir. Benzer şekilde Şeker ve Sert (2021) öğrencilerin ortaöğretime geçişte uygulanan sınav sistemindeki değişikliklere ilişkin gerçekleştirdikleri araştırmada, sistemsel değişikliklerin öğrencilerde yaklaşık %60 oranında kaygı ve stresi artırdığı, buna karşılık akademik başarının önemli düzeyde azalmasına neden olduğu belirtilmiştir. Ayrıca yaşanan bu sık değişikliklerin öğrencilerde karamsarlığı artırdığı ve güvensizliğe neden olduğu vurgulanmıştır. Kirişçi ve Yürücü (2021) Türk eğitim sistemindeki kriz ve çözüm önerilerine yönelik gerçekleştirdikleri araştırmada, okul ve bölgesel farklılıklar ile Mesleki ve Teknik Anadolu liselerinde başarı düşüklüğü gibi sorunların öne çıktığını belirtmişlerdir. Bu sorunların temelinde ise planlama eksikliğinin olduğu belirtilerek, eğitimin bir devlet politikası olarak uzun vadeli uygulanmasının gerekli olduğu ifade edilmiştir. De Souza (2021) üniversiteye giriş sisteminin irdelenmesine ilişkin yaptığı araştırmada, ebeveynlerin eğitim durumu, okulların alt yapısı ve teknolojik gelişmelerin okulların başarısını, bunun da eğitim ve sınav sistemlerini etkilediğini belirtmiştir. İnkaya’nın (2019) yaptığı araştırmada üniversiteye giriş sisteminde yapılan değişikliklerin öğrencilerde anksiyete düzeylerinin artmasına neden olduğu, özellikle kız öğrencilerin erkeklere göre anksiyete düzeylerinin daha yüksek bulunduğu belirlenmiştir. Yapılan araştırmada ve literatürde yer alan çeşitli çalışmaların bulguları birlikte değerlendirildiğinde, sınav sisteminin sürekli değişmesinin ve özellikle de yapılan değişikliklerin plansız ve ani olmasının öğrencilerde, eğitimcilerde ve sistem üzerinde olumsuz etkiler meydana getirdiği söylenebilir.

Sonuç ve Öneriler

Araştırmada öğretmenlerin YKS sınavında baraj uygulamasının kaldırılmasına ilişkin görüşleri incelenmiştir. Bu amaçla 2021-2022 öğretim yılında, Samsun ili sınırları içindeki resmi ilköğretim ve ortaöğretim okullarında görev yapan öğretmenlerin görüşleri alınarak gerçekleştirilen araştırmada ulaşılan sonuçlar ve öneriler aşağıda verilmiştir.

Araştırmada ulaşılan sonuçlar şu şekildedir;

- YKS baraj puan uygulamasının kaldırılma nedenleri olarak, kontenjanları doldurmak, işsizlik oranının azaltılması, özel üniversiteler için ekonomik kazanç, yurtlar için ekonomik hareketlilik ve hükümet politikası şeklinde görüşlerin öne çıktığı ve bu görüşlerin daha sık vurgulandığı sonucuna ulaşılmıştır. YKS baraj puan uygulamasının kaldırılmasının olumlu yönleri olarak öğretmenler üniversite eğitimi almak, ülke olarak eğitim seviyemizin artması, sınav stresinin azalması, ekonomik hareketlilik gibi durumları belirtmişlerdir. Buna göre öğretmenlerin YKS baraj puan uygulamasının kaldırılması ile hem öğrenciler hem de uygulama bakımından bazı avantajlar oluştuğunu ifade ettikleri söylenebilir.

-YKS baraj puan uygulamasının kaldırılmasının olumsuz yönlerine ilişkin öğretmenler tarafından, eğitimde kalitenin düşmesi, nitelikli mezun sayısının azalması, işsizliğin artması, işsizlik sebebiyle yaşanacak psikolojik sorunlar, öğrencilerin tembelleğe sürüklenmesi ve öğrencilerin yurt/barınma sorunları yaşamaları görüşleri ifade edilmiştir.

- Öğretmenlerin görüşlerine göre baraj puan uygulamasının kaldırılmasının sağlayacağı bazı avantajlara karşılık, dezavantajların daha fazla olduğu belirlenmiştir. Bu dezavantajların hem öğrenciler hem de eğitim sistemi açısından uzun vadeli sorunların ortaya çıkmasına neden olabileceği söylenebilir.

Araştırma sonuçları doğrultusunda aşağıdaki önerilere yer verilmiştir;

- Yüksek Öğretim Kurumları Sınavı gibi neredeyse toplumun tüm paydaşlarını ilgilendiren sınavlarla ilgili yapılan değişikliklerin planlaması sürecinde, bilimsel araştırmalar temelli, belirsizliklere mahal verilmeyecek yöntemler izlenmelidir.

- Sınav sistemi ile ilgili yapılacak olan değişikliklerde eğitimin paydaşlarının görüşleri alınarak sürece dâhil olmaları sağlanabilir.

- Yapılan çalışmada değişikliğe ilişkin özellikle olumsuz yönler daha fazla vurgulanmıştır. Bu bakımdan belirtilen olumsuzlukların dikkate alınması ve gerekli tedbirlerin alınması önemlidir.

- Yeni araştırmalarda sınava yönelik yapılan değişikliğe ilişkin, öğrenci, veli, okul yöneticisi ve STK'larla görüşmeler yapılarak olumlu ve olumsuz etkilerin farklı açılardan değerlendirilmesi sağlanabilir.

- Sınav değişikliklerinin yapılmasında uluslararası standartların dikkate alınması, gelişmiş ülkelerdeki öğrenci seçme ve yerleştirme ile sınav sistemlerinin incelenmesi ve bu bağlamda güncellemelerin yapılması önemlidir.

- Sınav sistemleri değiştirilmeden önce pilot uygulamalar yapılarak, düşünülen sistemin etkililiği değerlendirilebilir.

- Sınav sistemleri ile öğrenci seçme ve yerleştirme gibi bir ülkenin geleceğini etkileyen önemli unsurlar, çok boyutlu değerlendirilmeli, siyasi çıkar ve amaçların sürece dâhil olması önlenmelidir.

Çıkar Çatışması Bildirimi

Yazarlar, bu makalenin araştırılması, yazarlığı ve/veya yayınlanmasına ilişkin herhangi bir potansiyel çıkar çatışması beyan etmemiştir.

Destek/Finansman Bilgileri

Yazarlar, bu makalenin araştırılması, yazarlığı ve yayınlanması için herhangi bir finansal destek almamıştır.

Etik Kurul Kararı

Bu araştırma için Trabzon Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu kurumdan 05.12.2022 tarih ve E-81614018-000-2200051112 sayı ile etik izin alınmıştır.

Kaynakça

- Akpınar, B. ve Aydın, K. (2007). Eğitimde değişim ve öğretmenlerin değişim algıları. *Eğitim ve Bilim*, 32(144), 71-80.
- Allan, G. (2020). Qualitative research. Graham Allan and Chris Skinner (Ed.) In *Handbook for research students in the social sciences* (pp. 177-189). Routledge.
- Alrasheedi, G. O. (2021). Qualitative Content Analysis Method: Approaches, Sources and Standards of Documents it Deals with. *Journal of Educational & Psychological Sciences*, 22(2), 397-425.
- Baş, G., & Kıvılcım, Z. S. (2019). Türkiye’de öğrencilerin merkezi sistem sınavları ile ilgili algıları: bir metafor analizi çalışması. *Journal of Qualitative Research in Education*, 7(2), 639-667.
- Can, E. (2014). Türk eğitim sisteminde nitelik: engeller ve öneriler. I. *Avrasya Eğitim Araştırmaları Kongresi’nde Sunulan Sözlü Bildiri. Bildiri Özetleri Kitabı İçinde (s.369-370), 24-26 Nisan, İstanbul Üniversitesi.*
- Cohen, M., & Khalaila, R. (2014). Saliva pH as a biomarker of exam stress and a predictor of exam performance. *Journal of Psychosomatic Research*, 77(5), 420-425.
- De Souza, R. M. (2021). Türkiye ile Brezilya’da yükseköğretime geçiş sistemlerinin karşılaştırılması ve Brezilya’da üniversiteye giriş sınavlarında başarıyı etkileyen faktörlerin incelenmesi. *Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.*
- Demirbilek, M., & Levent, A. F. (2019). Kademeler arası geçiş ve sınav sisteminde yapılan değişikliklere ilişkin okul yöneticilerinin görüşleri. *Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 50(50), 57-79.
- Erçim, R. E., Köse, H., Budak, Y., & Yıldırım, H. (2020). Üniversite Öğrencilerinin Sınav Dönemi Öncesi, Sırası ve Sonrasında Depresyon, Anksiyete ve Stres Durumu ile Beslenme Alışkanlıklarındaki Değişimin İncelenmesi. *Cumhuriyet Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 5(3), 133-143.
- Eşme, İ. (2014). Türkiye’de Yükseköğretime Geçiş Sistemi. *Yükseköğretim Dergisi*;4(3):148–157.
- Hammersley, M. (2012). *What is qualitative research?. A&C Black.*
- Helms, R. M. (2008). University admission worldwide. Education Working Paper Series, Number 15. Washington, D.C.: The World Bank.
- Hennink, M., & Kaiser, B. N. (2021). Sample sizes for saturation in qualitative research: A systematic review of empirical tests. *Social Science & Medicine*, 114523.
- İnanç, B. Y. ve Hanımoğlu, E. (2011). Seviye belirleme sınavına girecek olan ilköğretim ikinci kademe öğrencilerinde sınav kaygısı, mükemmeliyetçilik ve anne-baba tutumu arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 20(1), 351–366
- İnkaya, M. (2019). *Sınav sistemi değişikliklerinin öğrencilerin anksiyete düzeylerine etkisi. Doktora Tezi, Bursa Uludağ Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü.*
- Karahan, S., Selda, U. C. A., & Güdük, T. (2022). Nitel Araştırmalarda Görüşme Türleri ve Görüşme Tekniklerinin Uygulanma Süreci/Interviews and Interviewing Techniques in Qualitative Research. *Nitel Sosyal Bilimler*, 4(1), 78-101.
- Kılıç, E. (2003). Üniversite giriş sınav sistemi ve etkileri. *Eğitim Yönetimi*, 33, 108–131.
- Kirişçi, G., & Yirci, R. (2021). Eğitimcilerin gözünden Türk eğitim sistemindeki krizler ve çözüm önerileri. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 41(3), 1915- 1950.

- Koçak, D., Doğan-Gül, Ç., Gül, E. ve Çokluk-Bökeoğlu, Ö. (2017). Öğrencilerin sınav kavramına yönelik metaforlarının incelenmesi. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18(3), 415–434.
- Krippendorff, K. (2009). *The content analysis reader*. Sage.
- Krippendorff, K. (2013). *Content analysis: An introduction to its methodology* (3rd ed.). Thousand Oaks, CA: Sage.
- Miles, M. B., & Huberman, A. M. (1994). *Qualitative data analysis: An expanded sourcebook*. California: Sage.
- Morgan, D. (1993) Qualitative Content Analysis: A Guide to Paths Not Taken. *Qualitative Health Research*, 3, 112-121.
- Myring, P. (2021). *Qualitative content analysis: a step-by-step guide*. Sage.
- Nassaji, H. (2020). Good qualitative research. *Language Teaching Research*, 24(4), 427- 431.
- Sandelowski, M., & Barroso, J. (2002). Finding the findings in qualitative studies. *Journal of nursing scholarship*, 34(3), 213-219.
- Sarıca, R. (2019). “2017-2018 Eğitim-Öğretim Yılında Değiştirilen Üniversite Giriş Sınav Sisteminin Ortaöğretim 12. Sınıf Öğrencilerinin Görüşleri Doğrultusunda Değerlendirilmesi”, *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 8 (Ek Sayı 1): 822-846.
- Stratton, S. J. (2021). Population research: convenience sampling strategies. *Prehospital and disaster Medicine*, 36(4), 373-374.
- Şeker, F., & Sert, H. (2021). Fen eğitimi kapsamında sekizinci sınıf öğrencilerinin ortaöğretime geçiş sınav sistemi değişiklikleri hakkındaki görüşleri. *Kalem Eğitim ve İnsan Bilimleri Dergisi*, 11(1), 159-183.
- Temli Durmuş, Y., & Kasa, B. (2015). School principals’ and teachers’ views on reasons for the decrease of success in Turkish university entrance exams (Case of Malatya). *Journal of Educational Sciences Research*, 5(1), 165-190.
- Tuncer, M. (2017). Seçme ve yerleştirme sorunsalı ve TEOG (temel eğitimden ortaöğretime geçiş) sınavı. *Eğitime Bakış: Eğitim-Öğretim ve Bilim Araştırma Dergisi*, 13(40), 50–55.
- Van Schoor, J. (2021). Coping with general and exam stress. *SA Pharmacist's Assistant*, 21(2), 18-19.
- Yıkılmış, M. S. (2020). Nitel araştırmalarda e-görüşme tekniği. *Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 22(1), 183-197.
- Yılmaz, D. Ç., & Nartgün, Ş. (2021). Eğitim Sistemini Etkileyen Değişimlerin Kaos Teorisi Bağlamında İncelenmesi: Yükseköğretim Kurumlarına Giriş Sınavlarındaki Değişikliklerin Yarattığı Kelebek Etkisi. *MSGSÜ Sosyal Bilimler*, 1(23), 105-126.
- Yüksel (2015). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Seçkin Yayıncılık.

İletişim

Okul Müdürü Aytaç ATİK
atikaytac@gmail.com

Doç. Dr. Hülya KASAPOĞLU TANKUTAY
hulyak@trabzon.edu.tr